

Peter Hinckelmann Ehrenfried Loleius

De Anabaptismo Disputatio Elenctica Decima, Complectens Sectae Anabaptisticae Errores refutatos in loco De Iustificatione

Rostochii: Litteris Reusnerianis, 1613

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn737664630>

Druck Freier Zugang

P. Kinkelmann.
R.M. theol. 1613.

Collectio de anabaptismo, P. Hinkelmann, Fräses

- (1) Ph. Hallerius, De SS. scriptura 1613
- (2) D. Quenarius, De deo trinitate 1613
- (3) N. Waltherius, De Persona Christi 1613
- (4) M. Strickius, De baptismo 1613
- (5) J. Taimmannus, De cena domini 1613
- (6) A. Friderici, De peccato originis 1613
- (7) P. Blumhagen, De ecclesia 1613
- (8) J. Mullerius, De ministris ecclesie 1613
- (9) J. Sperberius, De ministerio ecclesiastico 1613
- (10) E. Lolegus, De justificatione 1613
- (11) V. Garmannus, De bonis operibus 1613
- (12) J. von Bülow, De libertate christiana 1613
- (13) P. Schartingius, De magistratu politico 1613
- (14) J. von Dike, De iudicio 1613
- (15) P. Michael, De conjugio 1613
- (16) A. Hestius, De fine aucto 1613
- (17) G. Machaus, De mercatura 1613
- (18) B. Smoldius, De resurrectione 1613

10
DE ANABAPTISMO
DISPUTATIO ELENCTICA
DECIMA,

*Complectens Sectæ Anabaptisticæ Errores
refutatos in loco*

De

IUSTIFICA-
TIONE.

Quam

Divina S.S. Spiritus afsistente gratia

Sub Præsidio

M. PETRI HINKELMANNI

Verbi Divini Ministri.

Private cognitiones subiicit

ERENFRIDUS LOLEIUS STE-

rino-Pomeranus.

15. Cal. Maij, Horâ & loco consuetis.

ROSTOCHII.

Litteris Reusnerianis, Anno 1613.

DE ANABAPTISMO
DISPUTATIO THEOLOGICA
DECIMA

Completum Scholae Anabaptisticae
volumen 10
DE

IUSTITIA
TOME

Quarta

Divinae & Spiritus Sancti Gratia
sub Teste

M. PETRI HINKELMANN
Vetus Praeceptor

Primum & secundum Praeceptor

EXERCITIO THEOLOGICUS

THEOLOGICUS

in Schola Anabaptistica

ROZ OF 1711

In Typographia Scholae Anabaptisticae

ΣΤΥΘΕΩ.

DISPUTATIO ANTICATABAPTISTICA
X.

DE IUSTIFICATIONE.

CONTINUATIO.

EXtra Ecclesiam, nullam sperare & expectare jubet nos communis orthodoxorum Regula justificationem & salutem: Illam itaq; cum non habeant Anabaptistæ, ut in præcedentibus disputationibus demonstravimus, quomodo hanc sperare, pie de ea sentire, candide loqui, aliosve docere possint, nullius, ne dicam meæ, sanæ mentis iudicium attingere posse arbitror, quin potius, solito more, hunc arduum & omnium gravissimum locum, (quem B. noster Lutherus tantæ eminentiæ & dignitatis, supra reliquos fidei Christianæ locos, existimavit, ut eo salvo, salvos reliquos, eò stante Ecclesiam stabilem, eo ruente, salutem animarum ruituram, eo amisso Christum amissum, vitam & Ecclesiam non sperandam dixerit & putarit) suis Enthusiasticis deliriis & opinionibus rapticiis, depravare & labefactare laborant. Quapropter intrepide arma militiæ Christianæ resumpturi gladium Spiritus, quod est verbum Dei, arripientes, fortiter contra eos dimicabimus propositis illorum in hoc loco opinionibus & erroribus, hisce duobus capitibus. 1. De justificatione. 2. De Patribus in V. T. ac renatis.

CAPUT PRIMUM.

De Iustificatione.

Error Primus.

Omnes Adæ posterii sine discrimine sunt Iustificati per me-

Colloq.
Embd.

per meritum Christi, donec unusquisq; per suum peccatum vel incredulitatem, eam iustitiam & salutem excutit & amittit.

REFUTATIO.

Huberus omnes sine discrimine homines electos esse ante iacta fundamenta mundi pronuncians, fidem, Prædestinationis decretum non ingredi contendere non erubescit, insistens Francisci Puccij vestigiis, qui ante ipsum ferè idem docuit. At hic Anabaptistarum error, eò dementia procedit, ut etiam justificationem constituat universalem, sub qua omnes Adæ posteris, sine discrimine, Ethnicos, Turcos, Judæos, salvifica fide destitutos, & agnitionem Salvatoris non assecutos, comprehendit (A). Quid verò est fidem Christianam, penitus subvertere, si hoc non est? Sed ut eum mittamus, hujus Anabaptistici dogmatis absurditas multis modis patet.

1. Ex dictis Scripturæ saltē illis (a) quæ fœditatem originalis peccati, & ipsius ad omnes derivati latitudinem describunt; Figmentum cordis humani prævum ab adolescentia asserunt, omnes homines in peccatis conceptos, ac propterea naturâ filios iræ ac conclusos sub peccatum, ac abominabiles factos, & nullum ne usq; ad unum facere bonum, pronunciant. Quod si itaq; omnes peccato polluti & inquinati sunt, quomodo sine discrimine, omnes sine fide erunt iustificati? Quod vel maxime quoq; refutatur illis dictis, quæ iustitiam per fidem in Christum saltē credentibus contingere. fide verò carentes non iustificari verbis perspicuis docent (b).

2. Turpissime deinde Adversarii hoc suo errore confundunt redemptionem cum Iustificatione; dum hanc aque læte, ut iliam exsiccant & preciosum Christi meritum ab ejusdem applicatione per fidem remouent. Esi enim Christus propitiatio sit pro peccatis totius mundi, ac omnes homines redemerit (c), non tamen inde iustificatio universalis sequitur. Nam hæc absolvitur & terminatur non in Christi merito tantum acquisito, ut Redemptio, sed etiam applicato, quod includit fidem, à qua meritum Christi, quantumvis

precio-

A) Vid. Cal
vinif. Disp.
s. c. 2. Er. 3.
Disp. 17. c. 2
Er. 7. Papi-
smi Disp. 8.
c. 1. Er. 3.
a) Gen. 6.
s. c. 8. 21.
Psal. 51. 7.
Ephes. 2. 3.
Psal. 14. 3.
Gal. 3. 22.

b) Ioh. 3.
16. c. 5. 24. c.
6. 40.
Rom. 3. 28.
c. 4. 5. 21. 16.
c. 5. 1.
Aq. 10. 43.
Gal. 2. 16. c.
3. 6. 8.
Eph. 2. 8.
2. Tim. 1. 12.
c) Ioh. 2. 2.
2. Cor. 5. 15.
2. Tim. 2. 6.

pretiosissimum & sufficientissimum, remotum, nulli ad justificationem prodesse potest. Qui enim non credit, hac sua incredulitate meritum Christi respuit, seq. eodem indignum facit, neq. justificari potest (d).

d) Act. 13. 46
Ioh. 3. 18.

3. Turpissimè quoq. hallucinantur in eo, quod inter Ethnicos Turcos, Iudeos, & inter Christianos nullam constituunt differentiam, dum omnes pariter sine discrimine, sub complexum justificationis venire autumant. Cum tamen inter Ethnicos & Christianos paries sit constitutus (e) qui ipsos longissimo intervallo à se disterneret, ut increduli nullo modo iustitia participes fieri possint.

e) Eph. 2. 14.

4. Sed cum clausulam hanc adijciunt (donec excutiant) videntur sibi pulchrè erroris sorditatem mirigasse, & corrigere voluisse, sed miseri homines, quomodo se contradictionis laqueo involvant. & suo jugulent gladio, non vident: dum in his, qui non iustificantur, infidelitatem agnoscunt causam damnationis, in illis verò, qui ex ipsorum sententia justificari debeant, fidem plane omittunt: Si enim infidelitas causa est non justificationis, cerè fides erit causa iustificationis, licet non meritoria, tamen saltem instrumentalis in applicatione, & apprehensione meriti Christi. Et si incredulitas amittit iustitiam, quomodo illi possunt inter iustificatos recenseri, qui fide carent, imò ad agnitionem Christi nunquam pervenerunt? Si verò inter iustificatos non recensendi; quomodo possunt excutere & amittere iustitiam ac salutem, quam nunquam habuerunt.

5. Quamvis verò ne ullam quidem probabilem rationem, etiam levissimam possint proferre, qua nitantur, tamen ut fieri solet in re desperata hinc inde aliqua praesidia conquirunt. Ut ex his dictis: sicut per unius delictum damnatio in omnes homines venit, ita per unius Iustitiā iustificatio vitae in omnes homines: Sicut in Adam omnes moriuntur ita in Christo omnes vivificantur (f) &c. Sed quis non videt Paulum in hisce dictis loqui de universalitate acquisiti meriti Christi, quod aequivalens dicitur, & supersufficientissimum premium est

f) Rom. 5. 18
2. Cor. 5. 14.
15.

um est pro totius mundi peccatis? Non verò de applicatione quæ fit per fidem, ad quam adversarii hæc dicta suo more detorqueunt. Quod membra similitudinis inter se opposita evincunt, videlicet tam latè patere meritum Christi acquisitum, quàm latè peccatum Adæ: Hoc in omnes derivatum fuit: illud in omnium salutem susceptum & expeditum. Si vero ad iustificationem hæc dicta quis extendere velit: Respondemus Apostolum nullam aliam universalitatem hîc intelligere quam credentium, nequaquam verò fidem excludere, & incredulos simul includere. Nam ubicunq; in articulo Iustificationis Salvator Christus nominatur cum suo merito, ibi semper subintelligenda fides est, quæ correlativo quodam respectu promissionem gratiæ & meritum illud amplectitur, sine qua Christus nobis oriosus est.

Error Secundus.

Sola in Christum fide, nemo coram Deo justificatur & salvatur.

REFUTATIO.

Uti priorem, sic & hunc crassissimum errorem, nostri adversarii admodum Papizantes (a) acriter defendunt.

1. Sed justificari hominem sola fide, probatur plurimis scripturæ dictis, & præsertim Illustri illo (a): Scimus non justificari hominem ex operibus legis, nisi per fidem Iesu Christi, quod dictum duplicem, pro sola fide justificante, demonstrationem continet. Primam habet Oppositio operum legis & fidei. Nam etsi inter fidem & bona opera alias bene conveniat, ita ut nec illa ab his, nec hæc ab illa seiungi & separari possint: in Iustificatione tamen usq; adeo inter ipsa non convenit, ut oppositorum contrariorum etiam rationem sortiantur. Sic enim inquit Apostolus (b) Nos in Christo Iesu credimus, ut justificemur ex fide Christi, & non ex operibus legis. Item: Si ex gratia, non ex operibus, & si ex operibus, non ex gratia. Hinc itaq; sic licet argumentari: Oppositorum natura est, ut,

Menius ex
Anab. libris
& Confess.

a) Vide Pa-
pismi disp.
12. c. 3. Et. 3.
item Calvi-
nismi disp.
12. c. 2. Et. 4.

a) Gal. 2. 16.
b) Rom. 11. 6

est, ut, eorum posito uno, alterum tolli necesse sit: At ex sententia Apostoli fides & opera legis, seu bona opera in justificatione sunt opposita: Ergo uno eorum in justificatione posito, alterum tolli necesse est. Ponitur autem fides: Tolluntur ergo opera. Secundam demonstrationem in allegato dicto suppeditat particula *καὶ μὴ*, eiusdem cum *καὶ* significationis adversativa, & exclusivæ particula (sola) equipollentis, quod & eius usus & natura satis convincit. Huc pertinet illud Christi (c): Tantum crede, & salva erit. Item: Palmes non potest fructum facere *καὶ μὴ*, nisi in vite manserit. Et quam plurima alia Apostoli: Arbitramur iustificari hominem fide. Iustificati fide, pacem habemus. Ex fide iustificat Deus gentes. Quod per legem nemo iustificatur apud Deum palam est, siquidem iustus ex fide vivet. Perfectio legis Christi ad iustitiam omni credenti. Ei qui non operatur credenti autem in eum, qui iustificat impium, reputatur fides eius ad iustitiam. Inveniar in illo, non habens meam iustitiam quæ ex lege est, sed eam quæ ex fide. Quæ dicta omnia quia expressam fidei eius solius mentionem faciunt in actu iustificationis, etiam eidem soli iustificationem ascribere, extra controversiam est.

2. Quod & demonstratur equipollentibus particulis & phrasibus, causam efficientem, materialem & formalem nostræ iustificationis describentibus (d): ut quando iustificari & salvari dicimur *δοξοῦν τῇ τῇ ἡμῶν χάριτι*, ipsaq; salus *δωροῦ τῇ ἡμῶν χάριτι* nominatur. Et Apostolus nostram iustitiam & salutem benignitati, humanitati, charitati ac misericordie Dei ac salvatoris nostri ascribit. Et Deus apud Prophetam Emphaticè loquitur: Ego sum, ego sum ipse, qui deleo iniquitates tuas propter me, & peccatorum tuorum non recordabor. Sic Christus nobis factus dicitur iustitia & redemptio, pretioso sanguine suo nos redemisse, ac propitiatio esse pro peccatis nostris. Et de Abrahamo legimus quod crediderit Deo & reputatum hoc illi sit ad iustitiam. Et alibi passim in S. S. literis formalis causa nostræ iustificationis per remissionem peccatorum & imputatio-

nom in-

c) Luc. 8.
48. 50.
Ioh. 15. 3.
Rom. 3. 28.
c. 4. sec. 5. 1a
c. 10. 4.
Gal. 3. 8. 11.
Phil. 3. 9.

d) Rom. 8.
24.
Eph. 2. 8.
Tit. 3. 4.
1. Ioh. 4. 9.
Esa. 43. 25.
1. Cor. 1. 2. 9.
1. Pet. 1. 18.
1. Ioh. 2. 2.
Gen. 15. 6.
Rom. 4. 3.
22.
Gal. 3. 6.
Psal. 32. 1. 2.
& 130. 3.

nem iusticia Christi describitur. Quæ certè phrasæ & descriptiones justificationis nihil præter fidem, in Dei quasi amplectum ruentem, ejusq; gratiam, & quæ ab ea est, iusticiam & salutem apprehendentem sibi jungi patiuntur; ac proinde obscurum minime est, præter fidem, nihil ipsum justificationis actum ingredi, & hinc, solam fidem iustificare.

e) Eph. 2. 8.
Tit. 3. 4.
Rom. 3. 28.
c. 4. 5.
Phil. 3. 9.
Gal. 2. 16.

3. Quin & scriptura à fide in justificatione exclusivis pariculis; non ex lege, non ex operibus legis, non ex nobis, & similibus (e), sejungit, quæcumq; vel cogitari possunt ei conjungenda esse. Si enim fidei in justificatione conjungendum aliquid, id erit vel lex, vel opera legis, vel opera nostra, vel aliud quid à nobis profectum, quomodocumq; appelletur. At hæc omnia à fide iustificante; quatenus in iustificandi actu occupata est, scriptura secludit, usq; vim iustificandi denegat. Ergo de sententia scripturæ nihil fidei in justificatione conjungi potest, & per consequens sola iustificat.

4. Et quia justificatio hominis peccatoris coram Deo consistit in remissione & absolutione peccatorum, imputatione iusticie Christi, reconciliatione cum Deo, adoptione in filios Dei, quæ res omnes sunt meræ ac gratuita Dei promissiones, quæ non nisi fide acceptantur & applicantur; sequitur etiam hanc ^{ἐξ ἐργων} solius fidei propriam, quæ in applicatione consistit, nulli alij rei in actu & negotio justificationis nisi soli fidei tribui posse, ac propterea rectè è quoque dici: solam fidem iustificare.

In cap. 3.
ad Rom.
In cap. 3. ad
Galar.
Ad Rom. 8.
Ad Gal. 3.
In 3. ad
Rom.

5. De qua propositione & Patrum testimonia adducere, non est difficile (f). Ambrosius enim inquit; Iustificati sunt gratis, quia nihil operantes, neq; vicem reddentes, sola fide iustificati sunt, dono Dei. Et Theophrastus dicit, plane demonstrare Apostolum, fidem ipsam, vel solam iustificandi in se habere virtutem. Chrysostomus: Unum hoc, tantummodo donum Deo obtulimus, quod futura nobis promittenti credimus, atq; hac solum via salvati sumus. Idem: Qui sola fide nititur benedictus est; sola enim fide consequimur remissionem peccatorum. Origenes; factus hæc aliquis audiens
resol-

resolvatur & bene agendi negligentiam capiat, siquidem ad iustificandum sola fides sufficiat. Ad quem dicemus, quia post justificationem, si iniuste quis agat, sine dubio justificationis gratiam spre-
dit, neq[ue] ob hoc quis accipit veniam peccatorum, ut rursus sibi putet peccandi licentiam datam. Indulgentia namq[ue] non futurorum sed præteritorum criminum datur. Hilarius: Hoc à Christo remissum est per fidem, quod lex laxare non poterat. Fides enim sola iustificat. Athanasius: Sola fides iustificandi in se habet virtutem: Ex fide enim non ex lege victurus est iustus. Nam lex non solam exigit fidem, sed opera.

6. Maxima itaq[ue] calumnia est, quando adversarii B. Lutherum falsarium criminantur, quod dictum illud ad Romanos (g) non rectè reddiderit: Arbitramur itaq[ue] iustificari hominem sola fide absq[ue] operibus legis: inferendo nimirum particulam (Sola,) quæ non sit in textu. Quod & nos inficias non imus, particulam (Sola) fidei appositam non reperiri p[er]t[ine]ns in hoc vel alio scripturæ loco: At ratio nulla est, quare B. Lutherus noster propterea dici posset falsarius. Nam & in d[omi]n[i]ca in exclusivâ particulâ absq[ue] operibus legis, eandem contineri constat, ut & eam exclusivis aliis & equipollentibus vocibus & phrasibus superius obrinimus. Tum si propterea B. Lutherus reprehendendus, omnes etiam Evangelistæ & Apostoli dicerentur falsarii, qui sæpè dicta ex libris V. Testamenti allegantes, (h) concenci, sensum dictorum expressisse, verba quædam vel omittunt, vel addunt, vel mutant, sententiam tamen retinent & explicant.

Error Tertius.

Infantes salvi fiunt, licet non credant.

REFUTATIO.

Error etiam hic & Calvinismus & Papisimus sapit, illi Infantes per futuram fidem, quam actualem appellant; hi per alienam iustificari & salvari sine fundamentis dicunt: Nos qui scripturam sectamur, propriam infantibus (baptizatis) asserimus fi-

B

dem

g) Rom. 3.
28.

h) Esa. 7. 14.
Matt. 1. 23.
Holec. 11. 2.
Matt. 2. 15.
Ier. 31. 15.
Matt. 2. 18.
Mich. 5. 2.
Matt. 2. 6.
Esa. 40. 3.
Matth. 3. 3.
Deut. 8. 3.
Matth. 4. 4.
Deut. 10. 20
Matth. 4. 10
Esa. 9. 2.
Matth. 4. 16
Colloq.
Embd.

dem, quam nisi habeant, æternum eos perituros pronunciamus; cuius nostra assertio, omnes sine discrimine, extra fidem propriam, ætatis & sexus, damnantis, veritatem demonstramus:

a) Ioh. 1. 12.
c. 3. 16.
Hab. 2. 4.
Act. 13. 39.
Rom. 7. 23.
2. c. 4. 5. 16.
c. 5. 1. c. 10. 3.
Gal. 2. 16.
Eph. 2. 8.
Phil. 3. 9.
Act. 10. 43.
Matt. 28. 29.
Luc. 7. 50.
b) Matt. 18.
Matt. 18.
c. 14.
Mat. 10. 14.

c) Rom. 3.
28. c. 4. 5.
Gal. 2. 16.
Eph. 2. 8.
Phil. 3. 9.

d) Ioh. 3. 5.

1. Apertissimis scripturæ dictis, quæ salutem & iustitiam, ad solum & unice credentes astringunt, & contrà incredulis denegant, tanto numero & tanta claritate, ut illum nunquam sacræ inspicisse dixerim, qui illa ignoraret. Ex quibus cum Sole meridiat no clarius constet, requiri necessariò ad justificationis & salutis actum, ipsam fidem, sequitur etiam irrefragabiliter infantibus, si iusti sint & salvi fiant, fidem quoq; denegari non posse.

2. Quod & probatur testimonio Christi (b) qui expresse infantes credere affirmat. Neq; quenkum de minimis illis perire vult, & illorum esse regnum cælorum asseverat, ex quibus verbis haud obscurè constat, quia Christus fidei, quam infantibus tribuit, subternit hæc effecta quæ solius fidei sunt, nimirum non perire sed regnum cælorum ingredi; quod infantes non nisi fide salvi fiant.

3. Quin & oppositorum verà consequentiã hoc impium delirium infringimus. Aut enim operibus, aut sola fide iustificamur & salvamur: sed opera præstare infantes haud possunt, & si possent, tamen illis non iustificari ac salvari possibile esset, quia illa opera, aut essent renatorum & sic tanquam fructus iustificationis illius causa esse non possunt, aut non renatorum, ac sic ea, fidei in actu iustificationis planè opposita, Apostolus (c) ut ante quoq; dictum, iustificare aut salvare posse negat. Ergo infantes fide iustificari ac salvari necesse est.

4. Absurditatibus etiam hoc axioma adversariorum quam plurimis scaterere nemo non videt, Si enim ex illorum mente infantes iustos pronunciare liceat absq; fide; sequeretur illos tanquam iam ante iustos non esse baptizandos: Si non baptizandi, certè non possunt ingredi in regnum cælorum, secundum illud Christi: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu non potest ingredi in regnum cælorum (d). Si neq; hoc, talis erit infancum iustificatio, talis & hæreditas

reditas vita eterna, qualem suorum ipsorum infantibus ulterò concedimus & relinquimus; i.e. nulla. Nulla ergo, nisi totam sacram scripturam invertere, Evangelicas promissiones labefactare, justos nasci, (quod quarta disputatione esse refutatum) dicere velint, sue falsæ, & minus orthodoxæ opinionis firma inveniunt fulcra.

5. Ex superabundanti, Patrum suffragiis non minima debetur fides, imprimis Chrysostomi (e): Omnia sunt fidei. Damasceni: Christianus fide censetur. Omnia Christianorum in fide consistunt. Clementis Alex. Fides justificat & Deificat. Ambrosii. Solus qui credit in Christum salvatus est, gratis accipiens remissionem peccatorum. Augustini: Si justus est qui ex fide vivit, iniquus est qui non habet fidem.

e) ad Hebr.
In propem-
tico.
In 1. Cor. 1.

CAPUT SECUNDUM.

De Patribus Veteris Testamenti & de Renatis.

Error Primus.

Non credimus eos, qui in Veteri Testamento vixerunt, per Christum esse redemptos & reconciliatos, sed in spe fuisse.

Colloq.
Franck.

REFUTATIO.

Hoc portentoso errore Adversarii innuere volunt, Patres in Veteri Testamento non factos fuisse meriti Christi participes, siquidem Christus tunc temporis nondum fuerit in carne, & hinc opus seu meriti redemptionis non potuerit exsolvere, & ita solummodo spe suffultos fuisse, quod aliquando istud opus & meritum redemptionis in illos redundaturum sit. Nos autem contra statuentes ex immoto Dei verbo, unam & eandem esse viam iustificationis, qua Patres in Veteri Testamento iustificati, & nos adhuc in N. iustificamur, hoc uno discrimine relicto, quod illi in venturum, nos verò in jam dudum exhibitum Christum credimus, rationibus sequentibus demonstramus.

1. Quamquam concedamus, Christum tempore V. Testam.

B 2

menti

menti opus Redemptionis ac tualiter non praestitisse, tamen ex natura fidei (a) quae omnia sibi facit praesentia, firma ac rata, istud subsecutum opus sibi potuerunt applicare, ac si jam praestitum esset, ut id ipsum Petrus in Synodo Apostolica sonora voce testatur, cum ait: (b) per gratiam Domini nostri Iesu Christi credimus nos salvos futuros, quemadmodum & illi Patres nostri: Hinc Iohannes in Apocalypsi (c): Agnus occisus est ab origine mundi. His addi possunt varicinia quam plurima de Christi natiuitate, morte, passione totaque eius merito, cum in finem Patribus in V. T. proposita, ut ex his fidem in futurum Messiam conciperent, eoque iustificati saluarentur.

2. Typis deinde demonstratur quod Patres in V. T. aequae ac nos in N. T. per Christum fuerint redempti reconciliati ac iustificati. Propterea enim Agnum Paschalem mactandum, assandum & totum comedendum Deus instituit, ut admonerentur Israelitae de immolatione veri istius agni, qui in ligno peccata totius mundi esset expiaturus. Tum & variis generibus Sacrificiorum, erecto aeneo serpente, spiritali esca & potu, Christum praefigurantibus ac significantibus, eiusdem meriti ac passionis participes facti sunt. Taceo sanctuarium, arcam foederis, summum sacerdotem eiusque ornamentum, in Epistola ad Hebraeos ad Christum accommodatum.

3. Deinde exemplis comprobatur, iustitiam & vitam aeternam, non aliter, quam fide in Christum, etiam Patres in V. T. fuisse consecutos. De Abrahamo enim Christus ipse inquit, quod viso dis suo (sc. in spiritu & fide) garvisus sit. Unde & Moses & Apostolus uno ore de eo testantur, quod crediderit Deo & hoc ei sit imputatum ad iustitiam. Sic Noah & Loth iustus, David vir secundum cor Dei, Moses in domo Dei fidelissimus servus, non propria vel Legis iustitia sed fide in futurum Messiam dicuntur. Unde & Apostolus Patres in V. T. de spiritali petra eos consequente, quae erat Christus, bibisse scribit (e).

4. Si

e) Ioh. 8. 56.
Gen. 15. 6.
Rom. 4. 14.
Gal. 3. 6.
Gen. 6. 9.
2. Pet. 2. 7.
Act. 13. 22.
1. Cor. 10. 2

4. Si vero adversarii objiciant Patres in Veteri Testamento Lege Ceremoniali, Iudiciali & Morali esse salvatos, & hinc non opus habuisse justificatione Christi per mortem acquisita; Responde-
mus inde absurda inferri hæc: Patres in V. Testamento ex lege ha-
buisse justiciam, quod impossibile est, quia sine plenaria & perfe-
cta legis implezione, quam nullus hominum præstare potest non ob-
rinetur justitia & vita æterna. Eosdem fuisse sine mediatore. Planè
esse aliam rationem justificationis in Novo, quàm olim fuit in Ve-
teri Testamento, &c. (f)

Error Secundus.

Semel justificati non possunt amittere Spiritum
sanctum.

REFUTATIO.

In hoc ut & in pluribus aliis erroribus nostri Adversarii Ana-
baptista cum Calvino, Beza, & ceteris horum discipulis conveniunt
(a). Nos verò merito omnes prædictos damnamus, qui negant se-
mel justificatos posse amittere spiritum sanctum, sacrosanctæ
Scripturæ, tanquam Cynosura ductum securi.

1. Quæ perspicuis & clarissimis dictis testatur justificatos &
Renatos, gratia Dei excidere, Spiritum S. & justiciam amittere
posse. Sic enim Deus ipse apud Prophetam (b): Si adversus fuerit
justus à justitia, & fecerit iniquitatem, secundum omnes abomina-
tiones, quas facit impius, nunquid vivet? omnes justitiæ eius, quas
fecerat, non commemorabuntur, in prævaricatione, qua prævari-
catus est, & in peccato suo, quod peccavit, in ipsis morietur. Item:
Cum averterit se justus à justitia sua, & fecerit iniquitatem morietur.
Item: Qui peccaverit mihi, delebo eam de libro meo. Sic David
inquit; Deleantur de libro vitæ & cum non justis non scribantur.
Et Apostolus admonens Timotheum, ut militet bonam miliciam, re-
tineat fidem & bonam conscientiam, addit; quam quidam repel-
lentes circa fidem naufragium fecerunt. Idem de Iudæis repro-
bis affirmans, quod propter incredulitatem fracti sint, addit: tu au-

f) Vide su-
perius disp.
7. c. 1. Er. 2.
Vide Tom.
3. Gies.
Disp. 16. Th
71.

a) Calvi. lib.
3. Inst. c. 2. §
11. 12. Beza
Disp. 2. ad
colloq.
Mompel. p.
68.
Vide Calvi-
nismi Disp.
7. c. 1. Er. 7.
b) Ezech. 18
24. 26.
Exod. 32. 33
Psalm. 69. 29
1. Tim. 1. 19
Rom. 11. 29
21. 23.

com fide stas, noli alium sapere sed time. Si enim Deus naturalibus ramis non pepercit, ne forte nec tibi parcat. Vide ergo bonitatem & severitatem Dei: in eos quidem qui ceciderunt, severitatem, in te autem bonitatem, si permanseris in bonitate. Alioquin & tu excideris.

e) Esa. 64. 6

Prov. 24. 16

Psal. 32. 6.

& 51. 12. &c

143. 2.

Luc. 17. 10.

Rom. 3. 23. c

7. 3. c. 11. 20.

1. Cor. 1. 8.

Eph. 5. 26.

1. Tim. 7. 18

1. Pet. 1. 5. c.

3. 21.

Ioh. 3. 6.

Tit. 3. 5.

1. Cor. 10. 16

17.

d) Gen. 2.

66. 17.

1. Sam. 12.

2. 13.

Psal. 51. 13.

Matt. 26. 70

72. 74.

Luc. 22. 32.

Ioh. 20. 25.

3. Reg. 11. 3.

1. Cor. 9. 27.

2. Tum & ex illis S. S. Scriptura dictis (c) quae de multiplici renatorum ac iustorum imperfectione, precibus eorum pro remissione peccatorum, mentis renovatione, ad poenitentiam & constantiam in vera fide & pietate adhortatione, S. S. Spiritus auxilio, aliisq; mediis verbi ac Sacramentorum ad confirmationem fidei spectantibus &c. loquuntur; ex illis inq; pluribus aliis similibus dictis firma contra errorem antidei per bonam consequentiam desumi potest. Quorsum enim haec omnia, si fatali salutis certitudine ut nullo modo eadem excidere possent, iusti & renati confirmati essent.

3. Quod & exempla ex S. S. Scriptura desumpta, satis aperte refutant (d). Prin. os enim nostros parentes, vasa gratiae Dei fuisse exquisitissima non negatur, atq; a mandato Dei deficientes, gratia Dei privati, mortis aeternae, iuxta comminationem Divinam, rei facti sunt. Quod & de Davide affirmari potest, quod verè iustificatus & renatus fuerit: perpetrato autem adulterio & homicidio, gratiam & fidem amisit, Spiritumq; Sanctum excussit, ut ex propria eius confessione & ardentibus precibus id satis apparet. Persapissimè enim ipse lapsum deploravit, cum clamat de profundis; Miserere mei Deus, secundum multitudinem miserationum tuarum. Tibi, tibi soli peccavi & malum coram te feci. De Petro itidem legimus, quod quamvis iustus & renatus fuerit, iureiurando tamen coram hominibus abnegavit Christum, & sic gratiam Dei & Spiritum sanctum amisit; unde Christus ad eum inquit: tu aliquando conversus confirmo fratres tuos. Thomas etiam verè renatus in Christum prima credidit, deinde verò nuncium, de Crucifixo D. N. I. C. contempsit, & incredulitatis factus reus per eam excisus est, & in

in iudicium Dei incidit: hac enim effecta in S. S. Scriptura incredulitati ascribuntur. Idem de sapientissimo Rege Salomone, qui verè renatus & iustificatus fuit, postea vero ab uxoribus Ethnicis seductus, ad Idololatriam declinavit, eaq. gratiam Dei & S. S. Spiritum amisit. Sic & Gentium Doctor qui Electum quamvis Dei organum fuerit, tamen de se scribit: castigo corpus meum, & in servitutem redigo, ne forte cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar.

4. Sin vero hos omnes S. S. spiritum & gratiam in peccatis suis inconversos adhuc existentes ante conversionem retinuisse, imò neminem semel iustificatum S. S. spiritum amittere posse, Adversarii urgere pergant, hæc ἀθεόλογα evitare non poterunt. Sequetur enim Protoplastos retenta Dei gratia etiam imaginem Dei non amisisse, nec mortis æternæ per lapsum reos fuisse factos, nec promissione illa de semine mulieris indiguisse. Cum Davidis adulterio & homicidio Spiritum S. & gratiam Dei perstiterisse, omnesq. eius preces de remissione peccatorum, S. S. spiritus retentione, & in pietate perseverantia & constantia, fuisse vel hypocriticas vel non necessarias. Petrum sua abnegatione Christum non reieciisse, peccata sua non vere deservisse nec posse dici conversum, cum avarus à gratia Dei non fuerit. Thomæ nulliusq. adeo hominis incredulitatem iudicium Dei incurrere aut damnationem mereri. Cum Salomonis Idololatria, imò quovis alio mortali ac notorio peccato S. S. Spiritum consistere posse. Nullum relinqui locum Verbi Divini adhortationibus, comminationibus; nullius usus esse Sacramenta aliaq. conversionis, ac salutis media. Nullum indigere pænitentia, nec remissione peccatorum, &c.

5. Deniq. subjungimus consensum Patrum, nobis suffragantium. Vt Origenis (e): Requiescit Spiritus in iis, qui mundo sunt corde, & in iis qui purificant animas suas à peccato: sicut è contrario non habitat in corpore subdito peccatis: etiamsi habitavit in eo. Non enim potest S. sanctus consortium pati & societatem Spiritus

mali.

e) Hom. 6.
in Num.
In Thren.
Ierem. In 2.
Tim. 1. Lib.
de corrept.
& grat. c. 13.

Lib. 3. de lib
arb. In Serm
ad vineula.
Ad De me-
triad.

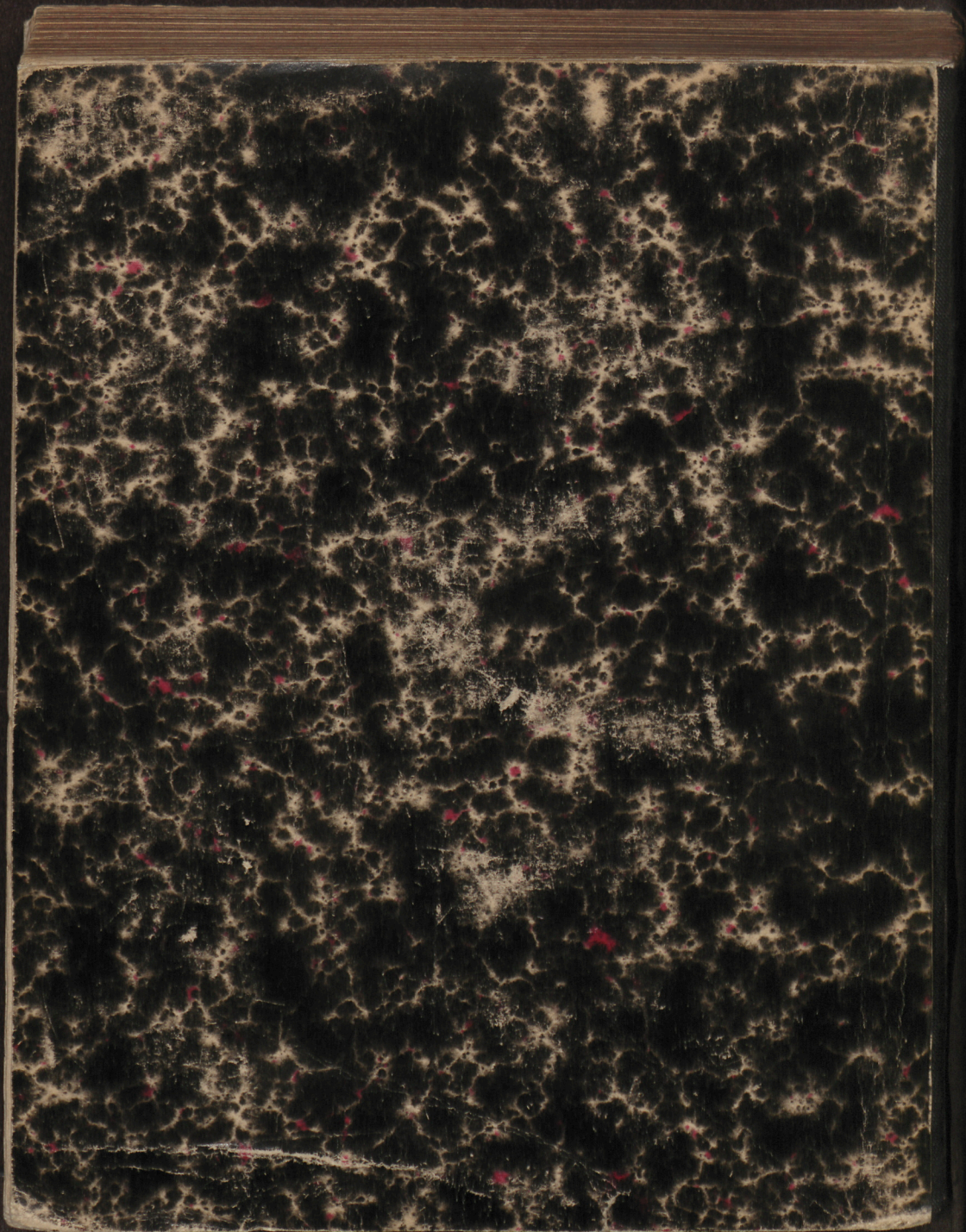
mali. Hieronymi: Videndum nobis est, ne propter iniquitates no-
stras habitaculum pectoris nostri, deserat inhabitator Spiritus San-
ctus. Theophylacti: Da operam ut custodias Spiritum & ipse serva-
bis tibi depositum. Augustini: Credendum est, quosdam de filiis
perditionis, non accepto dono perseverandi, neq. ad finem in fide que
per dilectionem operatur, incipere vivere, & aliquando fideliter
& iuste vivere, postea verò cadere. Augustini: Illa est pœna pec-
cati iustissima, ut amittat unusquisq. illud, quo benè uti noluit, cum
sine ulla difficultate posset, si veller. Ambrosii: Fidelior factus est
Petrus, postquam fidem se perdidisse deservit: atq. ideo maiorem
gratiam reperit, quam amisit. Hieronymi: Homo Deo suppositus iu-
stitiam percipit; comparatus amittit. Quia quisquis se auctori bono-
rum comparat, bono se, quod acceperat, privat. Isidori: Interdum
peccantibus nobis sua Deus dona retrahit, ut ad spem divinæ
propitiationis meus humana consurgat.

DN. ERNFRIEDO LOLEIO, meo amico & discipulo F.

ERNFRIEDE, qui clarium decusq. & gemmula,
qui flexicordis gloriosa musica
fax promines certo Eusebeias calculo,
mirata toties que tua modulamina
est vocis, in cœtu sacrosælium,
scrutare iustitiæ modum, que iudicis
satisfacit iusti entheo dictamini?
Sic. Quæro iustitiam Dei, satisfacis
iræ rigori que superni iudicis,
ut gloriæ decus entheæ perpes Dei
dono assequare, queq. spondet nominis
omen venusti, pacis altæ munera.

Sic angelis, quos emulare musicæ
vocis sonore gratiâ, mixtus mele
diò sonabis cœlitus coram throno.

M. Petrus Höpffner / P.C.L.

praesenti hoc errore pronunciet, qui & olim su-
auctores partim propagatores in Ecclesia
Originem Alexandrina Ecclesia antisitem
Palestinâs; nunc iterum resuscitatur à nonni-
rum in proscenium educitur, palliatur, com-
impj hujus dogmatis absurditas eò magis innot-
literarum & rationum stateram examinanda

1. Contrariantur illi scriptura dicta ea, quae
diabolorum & hominum damnatorum aeterna
desituras esse perspicue confirmant(a): quae ve-
morientem asserunt: Iram Dei mansuram sup-
esse ignem inexstingvibilem, interitum aeternu-
ternum, iudicium sine misericordia, pronunciat
extremo die abiecturum maledictos in supplicium.
Quod si itaq; homines damnati usq; in aeterna
lumen & Diaboli in secula seculorum crucia-
tandem erunt salvandi, aut quis finis penis ip-
sorum? Nôq; est, ut quis cavilletur, vocabulum aeterni-
tutis sine fine perpetuitatem, sed periodicam
temporis limitatam diuturnitatem denotare. In
quaestioni accommodari non potest: siquidem
quam convincietur, quod poena damnatorum
ra sint, sed potius constat, nullam mutationem
summi iudicis, quo ad statum rerum, futuram
aeternum, simpliciter in propria significatione
quid assumitur, pro figmento reputamus.

2. Deinde & rationes contra prodigiosum ho-
tant. 1. Quia damnatorum peccata mortali-
temporalia violant & contemnunt aeternum
videlicet Deum, & aeternam vitam; iustissime
aeternis poenis puniuntur. Cum enim duplex sit
cundum intentionem acerbatus, & secundum

2) Esa. 66. 24
Ioh. 3. 36.
Matt. 3. 12.
2. Thes. 1. 9.
Hebræ. 6. 2.
Iacob. 2. 23.
Matt. 25. 41.
Psal. 49.
Apoc. 20. 10.

the scale towards document

Image Engineering Scan Reference Chart TE263 Serial No.